

14. A pillanat megjelölése

A gyerekeket megkérjük, párokban beszéljék meg, melyik volt a legfontosabb, legizgalmasabb, legerősebb pillanat számukra a mai játékban. Jelenítsék meg állóképben! Nézzük egyenként végig a képeket, beszéljük meg!

15. Megbeszélés/a játék lezárása

Ha jól sikerült az óra levezetése, akkor az a legfontosabb kérdéseket tisztázza: az átélést és az értelmezést egyaránt lehetővé teszi. Amennyiben sok nyitott kérdés maradt, például erősen megoszlanak a vélemények – és újabb drámaformákra már nincs idő –, akkor egy esetleges későbbi drámamunka irányainak feltérképezésére jó lehet ez a záró csoportos megbeszélés.

(Mi) mindent a zené(lés)ért?

Szabadi Zsuzsa

Tanulási terület: áldozatvállalás, vezetői szerep, kommunikáció

Csoport: 9-10. évfolyamos, drámában valamennyire jártas csoportnak készült a tervezet. Az optimális létszám 15-20 fő körüli.

Fókusz: Mit tehet egy közösség egy zsarnoki vezetővel szemben, akinek ki vannak szolgáltatva?

Tanári narráció + zene

A mai történetünk egy magyar kisvárosban, Zircen játszódik.

Ha a drámaórát megvalósító csoport éppen Zircen vagy annak környékén él, akkor válasszunk más települést helyszínnek!

A városnak van egy kamarazenekara, ennek a tagjait játsszuk a mai órán. Zirc egy kis város a Balaton-felvidéken, a mi zenekarunk tagjain kívül mások nem igazán foglalkoznak komolyan a zenéléssel. Két éve alakult a zenekar, és eleinte főleg a városi rendezvényeken zenéltek. Tavaly nyár óta viszont a fél ország ismeri a nevüket, mert meghívták őket egy tévéműsorba fellépni, ahol eljátszottak egy számot, ami saját feldolgozásuk volt: Lady Gaga *Bad romance* című számát dolgozták át kamarazenekari változatra, és ez nagy sikert aratott: felkerült a felvétel YouTube-ra, és már több mint hatszázezen látták.

Háttérben zene: <https://www.youtube.com/watch?v=oqVXinx9GKs&list=PLA528F5BF4EB0B195>

(Változó idő: természetesen kicserélhető a későbbiekben az éppen aktuális slágerre, annak zenekari változatára.)

Így a zenekar épp most van befutóban: jelenleg nagyon keményen kell próbálniuk és minden fellépési lehetőséget elfogadniuk, de egyre népszerűbbek, egyre jobb helyekre hívják őket, és nemrég írtak alá egy lemezszerződést is.

A karmesterük szintén Zircről származik, Vámosi Gábornak hívják. Budapesten és Bécsben tanult, és komoly karrier állhat előtte. Nagyon a szívén viseli, hogy a szülővárosában legyen egy profi kamarazenekar, ezért tért vissza. Valamivel idősebb a zenekar tagjainál, 29 éves.

Karakteralkotás, szerepbe lépés

Azt tudjuk a zenekar tagjairól, hogy jelenleg még mindenkinek van valamilyen mellékállása, amit kényszerből és csak a pénzért csinál a zenélés mellett, és már nagyon várja, hogy felhagyhasson vele, hogy a zene elegendő jövedelmet biztosítson a megélhetéshez. De erre még egy picit várni kell.

Ebben a zenekarban négy szekcióban dolgoznak a zenészek: vonósok, fafúvósok, rézfúvósok és ütősök, valamint van egy zongorista (akit a tanár játszik).

1. Hangszer

Mindenki húz magának egy hangszert, amelyen játszik. Szerepel rajta a hangszer neve, képe és a szekció is.

2. Karakterek

- Mi mindennél fontosabb az életében a zenélés?

- Miből keres mellé pénzt?
- Mi a hobbija? Mivel kapcsolódik ki a zenélés mellett?
- Kivel él együtt? A párja/lakótársai (ha vannak), hogyan viselik, ha otthon gyakorol?

Ezeket az információkat négy kiscsoportban, a zenekari szekcióknak megfelelően osszák meg egymással a játsszók! Közben szól a háttérben a zenekar másik két slágere, amelyek hasonlóan születtek – egy-egy pop-slágert dolgoztak át kamarazenei verzióra:

Coldplay: Viva la vida

<https://www.youtube.com/watch?v=fMK1ftad1J8&index=6&list=PLA528F5BF4EBOB195>

Adele: Rolling in the deep

<https://www.youtube.com/watch?v=Y1UgRWvqY4s&index=5&list=PLA528F5BF4EBOB195>

3. Következő feldolgozás

Minden szekció állapodjon meg egy-egy általuk kedvelt slágerben, amit a következő feldolgozott számnak javasolnak a készülő lemezre!

4. Emlékek – kiscsoportos állóképek narrációval

A nagyon sok együtt töltött idő alatt rengeteg vicces, emlékeztető történet esett meg a zenekarral. Ezeket a sztorikat nagyon szeretik felidézni egy-egy próba szünetében, vagy a koncertek utáni levezető beszélgetések során. Minden csoport találjon ki egy történetet a zenekar életéből, az alábbi kezdőmondatok valamelyikével!

- Emlékeztetek, amikor lerobbant a busz abban a kis faluban, hogy is hívták, és...?
- Emlékeztetek, amikor annyiszor visszatapsoltak, hogy majdnem lekéstük a gépet, és...?
- Emlékeztetek, amikor elkezdünk játszani a tengerparton, és mire észbe kaptunk, legalább ötvenen álltak körülöttünk, és...?
- Emlékeztetek, amikor a határon átkutatták mindenkinek az összes csomagját, és...?

A csoportok 3-3 állóképet készítenek a történet legfontosabb pillanatairól, egy narrátor pedig közben meséli, hogy mi történt (és ezzel „összeköti” a képeket).

5. Tanári narráció

A zenekar vezetője, Gábor, nagyon sokat dolgozik azon, hogy lehetőségeket, fellépéseket, meghívásokat, és lehetőleg minél több pénzt is szerezzen a zenekarnak. A zenekar tagjai tisztában vannak vele, hogy ennyi szervezésre, rohangálásra, intézkedésre egyikük sem lenne képes, ezért elnézik Gábornak, hogy gyakran keményebb, erőszakosabb, mint az feltétlenül szükséges lenne. Nagyon határozottan – egyesek szerint néha túl határozottan is – vezet és szervez. Gyakran előfordul, hogy nem veszi figyelembe, hogy a tagoknak a munkájuk mellett magánéletük is van.

De ezzel mindenki már az elején tisztában volt, és mivel mindenki szeretne előbb-utóbb főállásban is a zenéléssel foglalkozni, vállalják az áldozatot. Sokkal nehezebb feladat a próbák időpontjainak az egyeztetése, mivel nagyon sok más elfoglaltságot kell figyelembe venni. De Gábor, aki nagyon határozott és keménykezü személyiség, igyekszik legalább heti három-négy próbát és egy-két fellépést megszervezni.

6. Egész csoportos improvizáció + írásos anyag: heti menetrend

Egy próba végén vagyunk, vasárnap este. A tanár Gábor szerepében, ismerteti a következő heti menetrendet (a biztonság kedvéért, hiszen már mindent egyeztettek és benne van a közös naptárban is). Gábor nagyon határozott, keménykezü.

A tanár (szerepben) kirak egy lapot, amelyen látszik a zenekar adott heti menetrendje: hétfő este próba, 6-9-ig, kedd este koncert 6-tól, kb. fél 10-ig, szerda reggel próba 7-9-ig, szerda délután tévéfelvétel a városi tévében 15-18-ig, péntek este próba 7-10-ig, szombat délelőtt próba 9-14-ig.

7. Egész csoportos egyeztetés

Gábor a háta mögött *Üthenger*nek hívják a zenekar tagjai. Miért kaphatta ezt a nevet? (Rövid ötletgyűjtés.)

8. Kiscsoportos improvizációk

A zenekari szekcióknak megfelelő kiscsoportok jelenítsenek meg egy-egy rövid szituációt, amely miatt Gábor rászolgált a gúnynevére!

9. Egész csoportos improvizáció – tanári szerepbelépéssel

A zenekar tagjai a keddi esti koncert után ott maradtak még egy kis beszélgetésre a pubban, ahol játszottak, és azon gondolkoznak, hogy hogyan ünnepeljék meg, ha elkészül a lemez, és hogy vajon milyen fogadtatása lesz. Vajon hol fognak tartani egy év múlva?

10. Telefonbeszélgetés

A tanár által játszott zongoristának egyszer csak megcsörren a telefonja, felveszi, és az első néhány mondat alatt egyre idegesebben és egyre hangosabban beszél, a végén már üvölt.

- Szia, Gábor!
- Aha, itt, iszogatunk, dumálunk.
- Ja, mindenki.
- Micsoda? Mikor?
- De nekem az nem jó.
- Beírtam a közös naptárba kb. egy hónapja.
- Nem, nem tudom megoldani.
- Gábor, a nagymamám 90. születésnapjára ebédjét nem fogom lemondani.
- Mondom, hogy nem!
- Kezd elegendő lenni abból, hogy képtelen vagy megérteni, hogy van magánéletünk.
- Már elgondolkoztam rajta én is!
- Erről nincs mit megbeszélünk! Nem érek rá, és kész.
- Milyen következményei?!
- Hívj csak, nem fogom meggondolni! Szia!

A beszélgetés után még 1-2 percig továbbmegy a jelenet: a feldúlt zongorista kifakad, hogy mennyire elege van ebből a zsarnoki vezetésből, és komolyan elgondolkodott rajta, hogy ott fogja hagyni az egészet.

11. SMS

A zongorista kap egy sms-t Gábortól: „Most esik le, mi az, hogy ti egy kocsmában vagytok?!?! Mindenki AZONNAL hazamegy, és holnap kipihenten érkezik a próbára!!! Fél 8-kor kezdünk, SENKIT nem akarok ásítani látni!” Átfutja, majd odaadja egy társának, hogy olvassa fel a többieknek.

Érdemes valóban megírni ezt az üzenetet a tanár telefonjában, Úthenger feladótól.

12. Egy mondat

Az üzenet felolvasása után mindenki egy mondatban fogalmazza meg, hogy legszívesebben mit válaszolna Gábornak.

A nyomdafestéket nem tűrő szavakat sipolással lehet jelezni.

13. Egész csoportos szerepjáték

Másnap reggel a próbán. A zongorista és Gábor még nem érkeztek meg. A tanár elindítja a játékot ezzel az instrukcióval, egy-két percig hagyja játszani a csoportot, majd Gábor szerepében megérkezik, rettenetesen idegesen, és lehordja az egész társaságot, amiért felelőtlenek, nem veszik komolyan a munkát, ezzel a hozzáállással ő hiába dolgozik bármennyit, soha nem fognak semmit elérni stb. Provokatív kérdéseket is feltesz, hogy a csoportot is szóra bírja, például: „Mi volt ez a tegnap este?” „Hogy gondoljátok ezt?”

Addig provokálja a csoportot, amíg meg nem fogalmazódik, hogy mi a probléma, vagy valaki valamilyen drasztikus megoldást nem vet fel (pl. kilép a zenekarból, vagy a zenekar feloszlása).

14. Megbeszélés

Amikor valami drasztikusabb megoldás előjön, Gábor taktikát vált, és megbeszélést kezdeményez. Kéri, hogy mindenki mondja el, mi a gond, van-e más is, aki ki akar lépni stb. Kemény, és nem adja magát könnyen, de valamilyen szinten meggyőzhető. Pont olyan mértékben nyitott a kompromisszumra, hogy még éppen ne adja fel a csoportot, de nagyon nehéz dolguk legyen.

Igyekszik úgy irányítani a beszélgetést, hogy valamilyen megállapodás szülessen közte és a zenekar között arról, hogy miként tudnak tovább működni.

15. Kiscsoportos jelenetek

Megállapodtak tehát valamiben a további működés kapcsán. Azonban a mindennapok nem mindig ilyen egyszerűek. Olyan jeleneteket nézünk meg, amelyekben a tagoknak ki kell állniuk magukért Gáborral szemben, és a megállapodás alapján ez módjukban is van.

Négy kiscsoport az alábbi négy helyzetről készít jelenetet:

- Gábor ismét beleavatkozik a magánéletükbe – hogyan reagálnak?
- Gábor egy próba elején indokolatlanul veszekszik a zenekarral, amiért nem megfelelően állnak a munkához – hogyan reagálnak?
- Gábor az utolsó pillanatban beszervez egy próbát, pedig már jó előre megegyeztek a menetrendben – hogyan reagálnak?
- Gábor (ismét) megpróbál beleszólni a szórakozásukba (meddig maradnak egy szórakozóhelyen este) – hogyan reagálnak?

A jelenetek módosíthatóak/módosítandóak azok alapján, amit a játsszók megfogalmaztak problémaként, és Gábor megígérte, hogy odafigyel rájuk.

16. Egész csoportos egyeztetés szerepben

Mindenkitől egy mondatot kérünk: szerepben, a zenekar tagjaként formáljunk véleményt arról, hogy mi lesz a sorsa ezek után a zenekarnak!

A buli

Hettingerné Horváth Beáta

Csoport: 8-9-10. osztályos gyerekek, 25 fő, volt már drámafoglalkozásuk

Helyszín: tanterem, szélére tolt padokkal, körbe rakott székekkel

Idő: két tanítási óra

Eszközök: íróeszközök, színesek, feladatlapok, egy naptároldal, csomagolópapír, tábla, kréta

Tanulási terület: igazodás a kortársakhoz, felelősség, bizalom, a megrendült bizalom helyreállítása, az alkohol hatása viselkedésünkre

Fókusz: Meddig mehet el egy 16 éves lány, hogy jobban megfeleljen a kortársaknak?

Történet: Egy 16 éves lány, akinek a szülei először utaznak el egy hétre úgy, hogy egyedül hagyják őt, az osztálytársai rábeszélésére titokban bulit rendez. (A játsszók a főszereplő Evelin, továbbá Evelin családtagjainak és osztálytársainak szerepébe léphetnek a játék során.)

1. Narráció

A történetünk főszereplője Evelin, aki tizedikes egy pécsi gimnáziumban. (Ha éppen Pécsen játszunk a drámaórát, akkor válasszunk más helyszínt! Például Gyórt vagy Szegedet.) Édesapja orvos, sebész a pécsi klinikán, édesanyja egy bankban dolgozik középvezetőként. Másfél éve költöztek jelenlegi lakhelyükre.

Evelinnek jó a kapcsolata a szüleivel, de mostanában többször vitatkozott velük, mert szerinte túlzottan szigorúan fogják. A legtöbbször hamarabb haza kell érnie, mint osztálytársainak, illetve nem engedik el szórakozóhelyekre. Van egy húga, Zsófi, aki mindig is felnézett rá.

A gimnáziumban jól tanul, elsősorban az irodalom és a történelem érdekli. Tavasszal egy országos szépkiejtési versenyen 3. helyezést ért el.

Evelin visszafogott lány, de néha irigyen nézi a szabadabban és szabadosabban élő osztálytársait. Kiváló tanulmányi eredménye van, és a tanárok is kedvelik a szerény, illedelmes lányt.

Három hónapja jár Bálinttal, aki most fog érettségizni és a műgyetemre készül.

2. Naplók, levelek, újságok, üzenetek

A tanár közli a játsszókkal, hogy Evelin naplót ír, amelynek egy-egy részletét megkapják – ehhez a játsszók szabadon négy csoportot alkotnak. A bejegyzések egy napon készültek. A naplórészlethez minden csoport kap egy kérdést is. A tanár megkéri a csoportokat, hogy beszámolójukban olvassák fel a kapott naplórészletet és ismertessék a kérdésre adott válaszukat.

a) Anyáék már nagyon készülnek az utazásra. Illetve főleg anya, mert apa egyfolytában benn van a klinikán, vagy itthon is az orvosi lapokat bújjá – a dolgozószobájában. Ennek a szobának örül leginkább az új házban. Persze rájuk fér a pihenés, és különben is, huszadik házassági évfordulójuk lesz.